

ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Т. В. БАТЮК, магістр

Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ

Зараз йде процес децентралізації в Україні. В процесі реформи об'єднані територіальні громади мають завдання – створити функції управління місцевими бюджетами. Метою цієї реформи є передача повноважень органам місцевого самоврядування, для покращення умов існування дитячих садків, шкіл, будинку дозвілля. Ця реформа призводить до спроможності, за рахунок власних коштів вирішувати питання місцевого зазначення. В процесі децентралізації повинні покращитись умови існування та завдяки коштів котрі залишаються в громаді вони повинні перерозподілятися за призначенням. Завдяки об'єднанню в територіальну громаду для людей будуть виділені нові робочі місця. В ході децентралізації будуть втіляться нові проекти.

Реформа децентралізації дала поштовх до формування шляхом збільшення територіальних громад дієздатного найбільш наближеного до громадянина інституту влади – місцевого самоврядування [1].

Добровільне об'єднання територіальних громад дозволило новоутвореним органам місцевого самоврядування дістати відповідні повноваження та ресурси, що їх раніше мали міста обласного значення [1].

У населених пунктах, що увійшли до складу об'єднаної громади, право жителів на місцеве самоврядування та надання послуг громадянам забезпечують обрані ними старости [1].

У 2018 році на прямих міжбюджетних відносинах з державним бюджетом перебувають 665 ОТГ, з яких 299 у 2017 році проведено перші вибори і в цьому році вони вперше отримують доходи, передбачені для бюджетів ОТГ. За січень-серпень поточного року надходження по 366 ОТГ, утворених у 2015-2016 роках, зросли на 22,2% і склали 6,8 млрд грн. По 299 громадах, які лише в цьому році

почали отримувати ПДФО, надходження склали 5,9 млрд грн, що у 2,8 рази (+3,8 млрд грн) більше від обсягу доходів, отриманих ними за 8 місяців 2017 року [2].

З кожним роком реформа децентралізації дає змогу розвиватися, втілювати проекти котрі неможливо було зробити без фінансування. Місцеві бюджети наповнюються завдяки податкам, зборам.

Підтвердженням ефективності фінансової децентралізації є і щомісячне накопичення залишків бюджетних коштів на рахунках місцевих бюджетів, обсяг яких на початок 2017 р. становив 47,7 млрд грн (33,6 млрд грн по загальному фонду та 14,1 млрд грн по спеціальному фонду). Приріст залишків коштів проти початку 2016 року становив 12,5 млрд грн або 35,5 %. Збільшення залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів свідчить про вагоме зростання дохідної частини місцевих бюджетів [3].

Такі тенденції дають можливість місцевим органам влади забезпечити належне функціонування закладів бюджетної сфери та самостійно вирішувати питання розвитку громад без звернення до центральних органів влади стосовно виділення додаткових коштів з Державного бюджету [3].

Для поліпшення фінансового забезпечення делегованих державою повноважень необхідно:

- об'єктивно встановити обсяги видатків місцевих бюджетів, що враховуються під час визначення міжбюджетних трансфертів вирівнювання;
- переглянути методики розрахунку таких трансфертів;
- законодавчо врегулювати питання відмови органів місцевого самоврядування від виконання фінансово не забезпечених повноважень, делегованих державою;
- запровадити інституції, які б розглядали бюджетні суперечки, що виникають між різними рівнями управління ;
- запровадити програмно-цільовий метод складання та виконання місцевих бюджетів [4].

Для об'єктивного визначення обсягу ресурсів, необхідних для забезпечення делегованих повноважень, потрібно запровадити систему стандартів надання публічних послуг населенню.

Громадські обговорення засвідчили, що органи місцевого самоврядування схвально сприйняли цю ідею [4].

Такі стандарти мають бути розроблені та науково обґрунтовані для кожного виду публічних послуг. Стандарти повинні містити вичерпний перелік кількісних та якісних показників, які характеризують цю послугу. Наприклад, стандарт надання послуги у фельдшерсько-акушерському пункті має включати і перелік медичних дій, що безплатно надавати муться пацієнтові, і перелік медикаментів, обладнання та матеріалів, необхідних для забезпечення таких медичних дій, включно з розрахунком заробітної плати персоналу. Окрім того, стандарт має включати складник щодо доступу користувача до послуги у часовому та/або територіальному аспектів . Такі стандарти повинні затверджуватися окремим законом або рішенням уряду [4].

Таким чином, підсумки виконання місцевих бюджетів підтверджують, що реалізація реформи міжбюджетних відносин у контексті децентралізації дала позитивні результати. Найбільш вагомим результатом є перерозподіл фінансового ресурсу на користь місцевих бюджетів. В органах місцевого самоврядування змінюються підходи до розвитку громад. Кожна громада має свої особливості, які можна використати для її зростання.

Література

1. Реформа децентралізації. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/reforma-decentralizaciyi> (дата звернення: 15.01.2019)

2. Фінансові результати місцевих бюджетів за 8 місяців 2018 року. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/9686> (дата звернення: 15.01.2019)

3. Вплив децентралізації на посилення платоспроможності місцевих бюджетів. URL: <http://www.nbuviap.gov.ua/index.php/silennya-platospromozhnosti-mistsevikh-byudzhetiv&catid=8&Itemid=350> (дата звернення: 15.01.2019)

4. Поліпшення фінансового забезпечення делегованих державою повноважень. URL: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/fiscal_decentralization_ukr.pdf (дата звернення: 15.01.2019)